
Tryck och eftergift eller taktila signaler

Nackdelar med dominansbaserad träning

Träning som grundar sina tekniker i dominansteorin - där du måste vara dominant/ ledare över hästen använder sig mestadels av negativ förstärkning och positiv bestraffning. Även då träning baserad på obehag är en effektiv och lättanvänd träningsmetod så har det en del nackdelar.

Det spelar på båda känslsystemen för RÄDSLÅ och RASERI vilket vi anser på sikt kunna skada relationen mellan människan och hästen. Hästen är vid användning av -R och +P fokuserad på att undkomma obehaget och bestraffningen vilket gör att den tappar fokus på vad den faktiskt ska göra istället. Speciellt när det gäller +P (Positiv bestraffning) då ingen information ges om vad hästen ska göra istället, endast vad den inte ska göra. Att bestraffa ett oönskat beteende tar inte tag i problemet, det tar inte hand om orsaken till att problemet uppstått från början och talar inte heller om vad vi faktiskt önskar att hästen gör. Ny forskning understödjer att det till och med kan vara farligare att använda dominansbaserade träningsmetoder.(1)

Tryck och eftergift

Vi kommer att djupdyka lite i detta för att förklara varför tekniken inte gynnar relationen just vi eftersträvar.

Negativ förstärkning orsakar hästen obehagliga känslor av RÄDSLÅ och i vissa fall även RASERI. När vi använder tryck och eftergift så motiverar trycket (obehaget) hästen att gå undan och leta efter ett ställe där den är mer bekväm. Eftergiften lär då hästen att beteendet var rätt - obehaget upphör. När RÄDSLÅ systemet är aktivt så försvårar det hästens inläring markant, vilket gör det svårare för hästen att lära sig vad den ska göra. Därför går enligt vår erfarenhet inläring med -R långsammare än med +R. Nu finns det även forskning som bekräftar detta (2)

Många som använder tryck och eftergift använder sig av eskalerande tryck. Eskalerande tryck används för att få en känsligare och lydigare häst: trycket eskaleras systematiskt så en betingning av det första trycket sker till det hårdare trycket. Hästen lär sig att svara på ett mindre tryck för att undvika ett större. Detta används som argument för att visa att det inte behövs mycket tryck för att få en häst att göra otroliga saker. Hästen minns att det första lilla trycket är ett hot och ett löfte om ett större.

Därför kan det vara svårt att veta vilken metod som ligger bakom otroliga videoklipp som ofta sprids på sociala medier. Hästen kan fortfarande känna sig kontrollerad och utföra det efterfrågade beteendet för att undvika konsekvensen som annars kan ske - trots att den är ute på ett öppet fält.

Detta anser vi ställer till problem när det gäller hästarnas välfärd i ridningen. Då signalerna allra oftast har eller haft haft en obehaglig och bestraffande konsekvens bakom sig.

Ta galoppskänkeln, annars.... kommer spöt eller sporrarna fram.

Tänk då om hästen inte tog galoppskänkeln för att den inte känner sig helt 100 i sin

kropp?

Det behöver inte betyda att den är halt, men precis som hos oss själva så kan vi känna av en trötthet eller en stelhet långt innan vi överanstränger oss och får ryggskott till exempel. Detta leder oss tillbaka till frågan om autonomi, som i sig är svår ifall man förlitar sig på -R och +P.

Ett ihållande tryck kan därför ses som relativt trevligt i sammanhanget. Problemet är att även det ihållande trycket, ska vara tillräckligt obehagligt för att få hästen att söka en eftergift, därför kan det argumenteras för att vara ett tvång. Vilket i vissa situationer kan vara fullt nödvändigt, men i Relationsbaserad Hästräning vill vi undvika att använda det i första hand i träningsituationer.

I den dagliga hanteringen och träningen med hästen vill vi kunna guida våra hästar till att följa en känsla. Känslan av en grimma, ett rep, ett tygeltag eller våra händer och skänklar. Från början har hästar en tendens till att gå emot det de uppfattar som tryck, speciellt om hästen inte är känslomässigt balanserad eller när den inte förstår vad vi vill. Det är då hästen kastar sig när den är uppbunden, sparkar sig ut ur transporten eller drar i benet när vi ska verka.

För att undvika att skapa obehag genom tryck och eftergift men fortfarande kunna förflytta hästen, kan vi använda oss av det som kallas taktila signaler istället.

Taktila signaler

Taktila signaler är fysisk beröring som har betingats med ett beteende. Det kan vara samma signaler som vanligtvis används med tryck och eftergift: ett tag i grimskaffet, tygeltag eller en knackning på rumpan för att flytta åt sidan.

När vi arbetar förberedande med individanpassade kriterier, kan vi hjälpa hästen att lyckas och då belöna rätt beteende. Hästens självförtroende stärks och tilliten till dig ökar då du inte ställer för höga krav som kan skapa osäkerhet eller frustration.

Den stora skillnaden mellan taktila signaler och "tryck och eftergift" är att hästens valmöjlighet. När vi använder oss av taktila signaler så har hästen ett fritt val att svara på det eller inte. Om hästen väljer att inte svara som vi hade tänkt oss, blir det ingen konsekvens förutom att hästen går miste om en godisbit. Det allra bästa från ett etiskt perspektiv vore såklart om hästen då kan välja en annan aktivitet där den kan belönas med godis istället, för att senare prova den första aktiviteten igen. Den kanske bara behövde en paus eller är det något vi kan göra för att underlätta för hästen att lyckas?

Det kan vara praktiskt att lära hästen de "vanliga signalerna" så även andra människor kan hantera hästen utan större problem. Detta rekommenderar vi att ha i åtanke när du har en unghäst du hanterar och utbildar.

Hästar som är tränade sedan tidigare med tryck och eftergift kan ha olika känslor kring detta, vissa är likgiltiga och vi kan använda oss av de utan större problem i vår hantering och träning. Vissa hästar förknippar verkligen signalerna med något obehagligt och agerar oönskat i situationer då dessa används, detta kallas för förgiftade signaler.

1. - Hartmann E., McGreevy P. D. 2017 Dominans and Leadership: Useful Concepts in Humans-Horse interactions?
2. Sankey, C., Richard-Yris, M-A., Leroy, H., Henry, S. & Hausberger, M. 2010. Positive

interactions lead to lasting positive memories in horses, *Equus caballus*. **Forskning som visar att +R är mest effektivt**

3. Ellis, S. & Greening, L. 2016. Positively reinforcing an operant task using tactile stimulation and food - a comparison in horses using clicker training.
4. Valenchon, M., Lévy, F., Moussu, C. & Lansade, L. 2016. Stress affects instrumental learning based on positive or negative reinforcement in interaction with personality in domestic horses. Proceedings of the 12th International Equitation Science Conference, France 2016, s. 29.